

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 36, 39, 45, 51, 53¹, 53²,
54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91², 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 124,
128, 130 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR VII DALIMI IR
95 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIIIP-1950**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. gegužės 30 d. sprendimo Nr. SV-S-752 „Dėl teisės aktų projektų išvadų“ 1.9 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 45, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91², 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1950 (toliau – Įstatymo projektas), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui patobulinti Įstatymo projektą ir atsižvelgti į toliau pateiktas pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto 3 straipsniu Lietuvos Respublikos teismų įstatymas papildomas 44¹ straipsniu. Šio straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad Teisėjų tarybos nustatyta tvarka teismo pirmininkas gali motyvuotai nuspręsti laikinai sumažinti teisėjo darbo su bylomis krūvį dėl jo užimtumo vykdant kitas teisėjo funkcijas, susijusias su teismo ar teismų sistemos veikimu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2016 m. gegužės 16 d. sprendime Nr. KT16-S9/2016 „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d., 2004 m. liepos 1 d. nutarimų nuostatų išaiškinimo“ išaiškino, kad konstitucinė teismų paskirtis – vykdyti teisingumą, taigi, kita teisėjų veikla neturi trukdyti įgyvendinti iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos, *inter alia*, jos 109 straipsnio, kylančios teismo priedermės tinkamai ir efektyviai vykdyti teisingumą. Siekiant išvengti situacijų, kai teisėjas didžiąją laiko dalį atlieka ne teisingumo vykdymo, bet kitas funkcijas, Įstatymo projekte turi būti aiškiai apibrėžta, kokia maksimalia dalimi gali būti sumažintas teisėjo darbo su bylomis krūvis. Teisėjų tarybos nustatytoje tvarkoje ši nuostata galėtų būti detalizuojama pagal tai, kokias kitas funkcijas, susijusias su teismo ar teismų sistemos veikimu, vykdo teisėjas.

2. Vienas iš Įstatymo projekto tikslų – didinti visuomenės pasitikėjimą teismais ir teisėjais, stiprinti teismų bendruomenės autoritetą ir pagarbą jai, puoselėti tik aukštos kvalifikacijos ir nepriekaištingos reputacijos teisėjų korpuso formavimą. Atsižvelgiant į tai, kad buvęs teisėjas, santykinai ilgą laiko tarpą nebeinantis teisėjo pareigų, gali prarasti teisėjo darbui reikalingą kvalifikaciją, Įstatymo projekto 5 straipsniu keičiamoje Teismų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje turi

būti įtvirtintas maksimalus (pavyzdžiui, 10 metų) terminas po darbo teisėju pabaigos, kuriam praėjus asmuo nebebūtų atleidžiamas nuo pretendentų į teisėjus egzamino.

3. Įstatymo projekto 9 straipsniu siūloma papildyti Teismų įstatymo 55¹ straipsnį 8 dalimi ir nustatyti, kad pretendentų į laisvas arba atsilaisvinisiančias apylinkės teismo teisėjų vietas asmenines būdo ir pažintines savybes įvertina Pretendentų į teisėjus atrankos komisija. Nustatant asmenines būdo ir pažintines savybes pasitelkiami ekspertai asmens kompetencijų vertinimui atlikti Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Teismų įstatymo 53¹ straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad sveikatos patikrinimas apima ir psichologinį vertinimą. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte lieka neapibrėžtas santykis tarp sveikatos patikrinimo sudėtinės dalies – psichologinio vertinimo – ir Įstatymo projekte siūlomo asmens būdo ir pažintinių savybių, reikšmingų einant teisėjo pareigas, vertinimo, kuriam atlikti pasitelkiami Įstatymo projekte neįvardytų sričių ekspertai. Taigi, siekiant užtikrinti teisinį apibrėžtumą, Įstatymo projekte turi būti nurodyta, kad Teisėjų taryba nustato ne tik ekspertų pasitelkimo, bet ir paties asmeninių būdo ir pažintinių savybių vertinimo tvarką.

4. Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupė 2017 m. kovo 24 d. ketvirtąjo vertinimo etapo „Parlamento narių, teisėjų ir prokurorų korupcijos prevencija“ rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitoje Lietuvai konstatavo, kad rekomendacija dėl Atrankos komisijos sprendimų skundimo tvarkos konsolidavimo Lietuvoje nėra įgyvendinta. Atsižvelgiant į tai ir pagal analogiją vadovaujantis Teismų įstatymo 86 straipsnio 4 dalyje nustatytu teisiniu reguliavimu, Įstatymo projekto 9 straipsniu keičiamoje Teismų įstatymo 55¹ straipsnio 10 dalyje tikslinga įtvirtinti Atrankos komisijos išvadų apskundimo tvarką. Pavyzdžiui, Įstatymo projekte gali būti nustatyta, kad Atrankos komisijos išvados per 7 dienas nuo jų paskelbimo gali būti skundžiamos Lietuvos Aukščiausiajam Teismui. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, nagrinėdamas pretendento skundą, galėtų įvertinti, ar atrankos procedūros metu nebuvo padaryta esminių pažeidimų.

5. Įgyvendinant 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) reikalavimus, Teismų įstatymas turi būti papildytas nuostatomis dėl asmens duomenų tvarkymo teismuose. Teismų įstatyme tikslinga nustatyti, kad asmens duomenys teismuose tvarkomi, vadovaujantis nurodytu reglamentu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymu, proceso įstatymais ir Teisėjų tarybos tvirtinama asmens duomenų apsaugos teismuose politika. Be to, vadovaujantis Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi, Teismų įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje turi būti patikslinta, kad teismas, skelbdamas sprendimą, niekada neskelbia fizinio asmens kodo. Taip pat, atsižvelgiant į šiame punkte nurodyto reglamento 9 straipsnį, Teismų įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje vartojama formuluotė „ypatingi asmens duomenys“ keistina formuluote „specialių kategorijų asmens duomenys“.

6. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 28 d. įsakymu Nr. A1-126 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė parengė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo ir susijusių įstatymų pakeitimus, kuriais siekiama įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktriną dėl

darbo apmokėjimo reglamentavimo. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2015 m. rugsėjo 29 d. nutarime Nr. KT26-N15/2015 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 68 straipsnio 3 dalies ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ nurodyta, kad įstatymų leidėjui kyla pareiga įstatyme nustatyti esmines asmenų, gaunančių atlyginimą iš valstybės (savivaldybės) biudžeto lėšų, darbo apmokėjimo sąlygas, lemiančias jų darbo užmokestį (kaip antai darbo apmokėjimo sistemą, darbo užmokesčio sudedamąsias dalis, kriterijus, nuo kurių turėtų priklausyti darbo užmokestis, jų įtaką darbo užmokesčiui). Atsižvelgiant į tai, bus siūloma keisti ir Teismų įstatymo nuostatas dėl Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos, Teisėjų garbės teismo narių, išskyrus teisėjus, darbo apmokėjimo ir nurodyti, kad šių narių darbas apmokamas patobulinto Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nustatyta tvarka.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Strateginio valdymo departamentas
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė
M. Rutkauskienė
Monika Rutkauskienė
2018-08-23

Teisės sistemos departamento
Teisės aktų projektų ekspertizės
skyriaus vedėja
D. Baležentė
Dalia Baležentė
2018-08-23

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius

2018 08 23